

ZIEMIA RZESZOWSKA

czasopismo narodowe.

Wychodzi każdego piątku.

Rekopisów nie zwraca się, listów bezimiennych nie przyjmuje.

PRENUMERATA : z przesyłką
poczt.
W Polsce miesięcznie 80 gr
W Ameryce rocznie 2 dolary
Cena 20 groszy
numeru

OGŁOSZENIA :
Za miejsce wiersza milimetrowego
Na pierwszej stronie . . . 30 gr
W tekście . . . . . 20 „
Nadesłane . . . . . 10 „
Ogłoszenia . . . . . 5 „
Kolumna 6-linowa.

OGŁOSZENIA przyjmuje i dla inzeratowy prowadzi biuro w DRUKARNI UDZIAŁOWEJ (przedtem Arvaya) ul. 3 Maja 7.

Adres Redakcji ul. Zamkowa 17. — Konto czekowe w P. K. O. Nr. 142.472.

TREŚĆ: Żydzi na roli — Młodzi emeryci — Korespondencja ze Strzyżowa — Monopol Harrimanowski sprzeczny z interesami przemysłu — Rzeczy ciekawe — Z kroniki żalobnej.

Przedruk dozwolony tylko z powołaniem się na „Ziemię Rzeszowską“.

ŻYDZI NA ROLI.

Pismo żydowskie „Nasz Przegląd“ pisał niedawno: „o zainteresowaniu młodzieży żydowskiej dla rolnictwa niech poświadczy fakt, że w ostatnich latach w Polsce, około dwóch tysięcy młodzieńców pracuje w rozmaitych majątkach ziemskich“.

Istniejąca obecnie jedyna szkoła rolnicza żydowska w Częstochowie, rozwija się ostatnio bardzo dobrze, „dzięki dużemu zrozumieniu gminy żydowskiej“.

Żydzi nie chcą ograniczyć się do zajmowania się handlem, przemysłem i rzemiosłem w Kongresówce i Małopolsce. W ostatnich latach rozpoczęli bardzo energicznie starania o zdobycie placówek gospodarczych na terenie Poznańskiego i Pomorza.

Dobrze zorganizowany na ziemiskach zachodnich polski stan mieszczański broni się przed napływem żydowskim. Żydzi jednak nie tracą nadziei, że „tam się dostaną“. Dlatego zorganizowali bardzo bogate magazyny w Kaliszu, aby stać się dostawcą towarów w Poznańskie. Od Mławy rozpoczęli atakować Pomorze.

Obecnie także rozpoczęli walkę o zdobycie ziem, o zorganizowanie środków rolniczych żydowskich. Żydzi w Rosji sowieckiej przez wpływy, jakie mają u tutejszego rządu, zdobyli wielkie połacie kraju w południowej Rosji na kolonizację żydowską. W Polsce w ostatnich czasach przypuścili energiczny szturm o zdobycie polskiej ziemi. Rok temu domagali się od rządu, aby udzielił im z pożyczki amerykańskiej kilku mil. złotych na zorganizowanie ośrodków rolniczych na Polesiu. Żydzi, kształcąc wielką ilość młodzieży na rolników, starają się przy parcelacji kupować ziemię. Nie przychodzi im to trudno we wschodniej Małopolsce, gdzie znaczna część majątków ziemskich jest w rękach żydowskich.

Na obszarze byłej Kongresówki istniały dawne przepisy, że żydom ziemi nabywać nie można. Posłowie żydowscy w poprzednich sejmach walczyli o zniesienie tego zakazu. Nie znajdowali jednak większości dla poparcia swych wniosków. W obecnym sejmie, gdzie istnieje większość lewicowa, przy poparciu postów z bezpartyjnego bloku rządowego uchwalono, wbrew posłom narodowym, nagłość wniosku żydowskiego o zniesienie wszelkich ograniczeń żydowskich, które dotychczas istniały. Posłowie żydowscy w uzasadnieniu swego wniosku, powoływali się na to, że obecny prezes ministrów p. Bartel publicznie przyrzekł im zniesienie wszelkich ograniczeń; odnoszących się do nabywania ziemi, ubiegania się o wszelkie urzędy, nawet sołtysów gminnych.

Przy rozprawie budżetowej nad ministerstwem rolnym minister Staniewicz oświadczył mniejszościom narodowym, że nie mogą się obecnie żalić na nieuwzględnienie ich przy parcelacji. Przy parcelowaniu ziemi nie rozróżnia się wyznań czy narodowości, ale domaga się wiadomości rolnych. Żydzi o tem wiedzą i dlatego kształcą swoją młodzież na rolników. Najazd żydowski na ziemię tłumaczy się tem, że nie tylko czasami im w miastach, ale przywiązują oni wielkie znaczenie do posiadania ziemi. Żydzi bowiem z ich programem, ogłoszonym w r. 1869 przez rabina Jehudę, przez posiadanie ziemi chcą zdobyć pełnię władzy. W programie tym czytamy „Posiadłość ziemi zawsze stworzyła wpływy i władzę. W imię równości będziemy dzielili wielkie majątki. Część ziemi damy chłopom, któ-

rzy tak bardzo tego pragną, którzy nie długo będą obciążeni przez nasz wyzysk. Nasze kapitały zrobią nas panami ziemi“.

Żydzi zdobyli ziemię arabską w Jerozolimie, przy pomocy swych wpływów w rządzie sowieckim w południowej Rosji. Obecnie rozpoczęli atak o zdobycie polskiej ziemi. Od polskiego rolnika zależy, czy plany żydowskie zostaną urzeczywistnione.

Mamy szereg przykładów nie tylko w Poznańskim i na Pomorzu, ale w całym szeregu miast, miasteczek i wsi polskich w całym kraju, że solidarność Polaków, którzy trzymali się przykazania gospodarczego „swój do swego po swoje“ zwyciężała i żydzi musieli uciekać. Tak samo do ziemi polskiej, która jest własnością narodu polskiego, jak zechcemy, ich nie puścimy. Po całej Polsce niech idzie uroczyste ślubowanie: „Nie damy ziemi, skąd nasz ród“.

K. WIERCZAK, poseł.

Młodzi emeryci.

Jedną z wielu charakterystycznych cech systemu pomajowego jest wielka ilość młodocianych emerytów. Każdy dziennik urzędowy poszczególnych ministerstw — z ministerstwem spraw wojskowych na czele — przynosi nową listę odesłanych wcześniej na emeryturę oficerów i urzędników, a choć trwa to już przeszło dwa lata, końca jednak nie widać.

Jakkolwiek ta akcja urzędowo się nazywa: odmładzanie armii, reorganizacja administracji, dokonywana jest ona pod wyłącznym politycznym kątem widzenia. Na niedawnym zjeździe legionistów w Nowym Sączu mówiono wyraźnie, że trzeba obsadzić swoimi ludźmi wszystkie posturki, aby w ten sposób nikłą liczbę zwolenników — do czego p. Sławek otwarcie się przyznaje zastąpić łatwością mobilizacji.

Ujemne strony tej taktyki są aż nadto znane i nie wymagają powtarzania. Jesteśmy świadkami lekkomyślnego marnowania sił fachowych, rutynowanych, których nie mamy za wiele i które są zastępowane zbyt często przez wielkiego rodzaju „radosnych twórców“.

Budżet na rok 1929/30 przewiduje na emerytury wydatek 114 mil. zł. W pierwszym kwartale wydano na ten cel 43 miliony, co stanowi 38 proc. całorocznego preliminarza. Jeśli w następnych kwartałach suma ta nie podwyższy się, to wydatek roczny wyniesie 172 miliony zł. Dla porównania dodajemy, że w r. 1928/9 wydano 123 mil. zł. Cyframi temi są objęci emeryci cywilni i wojskowi zarówno z czasów zaborczych, jak i obecnych, bez kolejowców i pracowników przedsiębiorstw i monopolów państwowych.

Rozumiemy to, że zmiana rządów, zwłaszcza taka, jaka u nas nastąpiła w maju 1926 roku, pociąga za sobą przesunięcia w administracji państwowej. Jednakże konieczna jest tutaj pewna miara, podyktowana sprawnością samej służby, a także i względami budżetowymi. Większość ludzi usuwanych obecnie są to ludzie bezpartyjni czy wszechpartyjni w tem znaczeniu, że służyli i służyć będą lojalnie każdemu rządowi. Iluż to z nich podczas ostatnich wyborów ze strachu spisali się lepiej od najgorszych pilsudczyków?

Jednak to widać nie wystarczy.

Dokonywa się ciągle zmiana obsady posturków dla jeszcze lepszego przygotowania tajemniczej... mobilizacji.

Nie idzie nam tu o obronę młodych emerytów, naszych zwolenników czy sympatyków. Ustępują oni naogół chętnie, gdyż trudno im się nagiąć do nowych stosunków. Stwierdzamy tylko, że przez te ciągłe rugi osłabia się sprawność maszyny państwowej, skazuje na bezczynność ludzi pełnych sił i doświadczenia, płaci im niepotrzebnie emerytury i zmusza ich do zajmowania miejsc w przemyśle, handlu i zawodach wolnych z krzywdą dla fachowo wykształconej młodzieży.

Skutek, jak widzimy, dla państwa ujemny, ale i dla aktorów tego systemu problematyczny. Wszak ci młodzi emeryci, to zastęp ludzi, mających dużo czasu, którzy mogą społeczeństwu dużo powiedzieć i — mówią. A jest ich wielu i przybywa coraz więcej!

Wątpliwy system!

Korespondencja ze Strzyżowa.

Nie możemy pominąć milczeniem, zajmując się sprawami strzyżowskimi, ostatnich wypadków na terenie naszego miasta, iż zarządzeniem Władz Nadzorczych zawieszonym został w urzędowaniu nasz burmistrz p. Dr Józef Patrym.

Jakie były przyczyny, jaka polityka naszego burmistrza widać to najlepiej z tego, iż władze przełożone prócz burmistrza, zawiesiły w wykonaniu urzędów radzieckich 5 radnych, którzy będąc radnymi, byli zarazem płatnymi funkcjonariuszami gminy.

I zapewne nie dziwi się nikt, iż rada gminna tak bardzo popierała burmistrza, skoro część jej była krewnymi burmistrza, część odnosiła korzyści, o których wspomnieliśmy w poprzednim artykule przez nieprawne zniżenie im podatków państwowych od nieruchomości i lokali, a część ich, jak wyżej podaliśmy, była płatnymi funkcjonariuszami gminy (czytaj pomocnikami burmistrza).

I kto zna naszego byłego burmistrza, nie dziwi się wcale jego sposobowi postępowania, nie dziwi się również nikt, że radny, nie mający środków do życia, pełnił funkcję policjanta gminnego, inny kasjera gminnego, inny dozorca targowego, ale dziwić musi każdego szanującego prawo i siebie człowieka, iż naczelnik jednego z tutejszych urzędów państwowych pan A. N. człowiek zresztą dobrze sytuowany radny gminny pełni funkcję płatnego kasjera funduszu gimnazjum miejskiego i to w okresie, gdy gmina do opędzenia kosztów zakładu swego zmuszoną była dołożyć kilkanaście tysięcy zł.

Jeden z radnych stronników byłego burmistrza winien być dodatkowo jeszcze zawieszony w urzędowaniu z powodu jego antypaństwowej działalności, bo temu samemu radnemu w roku 1920 sam był burmistrz Dr Patrym, wystawił najniekorzystniejsze świadectwo moralności jako jednostce szkodliwej dla gminy i państwa — a gdy tenże stał się stronnikiem naszego ex burmistrza został przez tegoż postawiony na listę radnych i sforsowany w czasie wyborów, przyczem przy wyborach tych ex burmistrz p. Dr Patrym nie zawahał się posługiwać pomocą ludzi, którzy byli karani kilkunastomiesięcznym więzieniem za współudział w kradzieży dolarów z listów amerykańskich, a gdy im wreszcie grunt ponownie zaczął się palić pod nogami, pospiesznie opuścili nasze miasto wyjeżdżając za granicę.

I znaleźli się mimo to radni mający nawet pozycje społeczne, którzy rozwinęli wszechstronne zabiegi dla wybawienia z opresji naszego ex burmistrza i dziwić się, tylko należy, że panowie ci angażują się w sprawach tak bardzo „ideowych” przy wyciąganiu rydwanu burmistrzowskiego z bagna korupcji i nadużyć.

Monopol Harrimanowski sprzeczny z interesami przemysłu

Zgodna opinia zjazdu polskich izb przemysłowo-handlowych.

Ajencja jak i prasa rządowa przemilczały, względnie zniekształciły doniosły tekst uchwały, jakie ub. tygodniu powzięły w sprawie Harrimana zjazd polskich izb przemysłowo-handlowych. Podaje je obecnie w dokładnym sprawozdaniu „Tygodnik Handlowy“ podkreślając, że sprawa udzielenia koncesji na elektryfikację kraju konsorcjum amerykańskiemu, była przedmiotem długiej i ożywionej dyskusji zjazdu, wyjaśniającej wszechstronie to zagadnienie z punktu widzenia interesów gospodarczych.

Szczególnie silnie, jak się okazuje, przeciwko udzieleniu koncesji wystąpili przedstawiciele izby w Sosnowcu, reprezentujący przemysł węglowy. Wskazali oni na konieczność podjęcia przez kopalnie węgla działalności elektryfikacyjnej wobec nadprodukcji węgla i trudności w wywozie za granicę, przyczem wykazali, że ceny, jakie z uwzględnieniem maksymalnych rabatów mógłby pobierać monopolowy koncesyjusz, byłyby znacznie wyższe od tych, po jakich kopalnie dostarczać mogą prądu, a bezwzględnie biorąc — za wysokie dla tych gałęzi przemysłu, w których kalkulacja nie wytrzymuje wyższych cen — (jak np. przemysłu chemicznego, szybko rozwijającego się w zagłębiu węglowym i okolicach, dokąd prąd mógłby być przesyłany). Również inetrysy rolnictwa wymagają prądu jak najtańszego.

Koncesja harrimanowska stanowiłaby zatem silną zapórę rozwoju krajowego przemysłu węglowego przez uniemożliwienie mu akcji elektryfikacyjnej, a stawiając kopalnie węgla wobec tych trudności, zagraża równocześnie interesom szerokiej mas robotniczych, znajdujących zatrudnienie w tych kopalniach. Jest bowiem rzeczą jasną, iż w miarę wzrostu produkcji węgla, potanień jego ceny przez uboczne rozwinięcie produkcji prądu elektrycznego — polepszą się konjunktury na węglowym rynku pracy. Monopol harrimanowski kładzie kres tym możliwościom.

NADESŁANE

Podziękowanie.

W ciężkiej naszej stracie przez tragiczną śmierć ukochanego syna, doznaliśmy ze wszystkich stron, nawet od zupełnie obcych ludzi dużo dowodów współczucia, i tak wysoko przez nas cenionego.

Dlatego Wszystkim Tym zasyłamy na tej drodze serdeczne podziękowanie, a w szczególności obu Drużynom Harcerskim, wśród nich pp. Piotrowskiemu i Turzańskiemu, za gorliwe zorganizowanie udziału w pogrzebie, p. Wiesiołowskiemu za piękne przemówienie, Szan. Chórowi z dyryg. p. Szczygłem, za śpiew podczas ceremonii pogrzebowej.

Czcigodnemu Duchowieństwu osobno dziękujemy za odprowadzenie zwłok na cmentarz.

Wszystkim innym serdeczne „Bóg zapłać”.
Józefowi Zawadzcy z rodziną.

Rzeczy ciekawe

Najwyżej na świecie oświetla stół w Danji.

Statystyka amerykańskiego biura oświatowego wykazuje, że Danja zajmuje pierwsze miejsce na świecie pod względem oświaty. Jest to kraj, gdzie prawie że niema analfabetów.

Stany Zjednoczone znajdują się w pierwszej grupie narodów — gdzie jest mniej niż 10 proc. analfabetów. Zajmują jednak 7 miejsce po Danji, ponieważ następnymi państwami po Danji są: Anglja, Szwecja, Szkocja, Kanada, Japonja i St. Zjedn.

Następne kraje, gdzie czytelnictwo jest dobrze rozwinięte, to Francja, Irlandja, Belgja, Kanada, Niemcy i Włochy.

Trzecia grupa obejmuje Polskę, Czechosłowację, Rumunję i wogóle państwa słowiańskie.

Połowa ludzkości nie umie czytać, ani pisać.

Popierajcie cele T. S. L.

KRONIKA

Sprawozdanie z poświęcenia własnego domu w Kolbuszowej połączonych Spółdzielni: Składnicy K. Roln. w Kolbuszowej i w Rzeszowie i Pow. Spółdz. Inwalidów w Kolbuszowej zamieścimy w następnym Nrze.

Z okazji Święta 5 brygady ułanów odbyły się we czwartek 15 bm. na błoniach Przybyszowskich wyścigi. Brali w nich udział oficerowie, podoficerowie i szeregowcy a tłumy ludzi miały sposobność podziwiać sprawność i wysoką, wprost czasem nieprawdopodobną piękną jazdę, branie świetne przeszkód, sycić się estetyką popisów znakomicie zorganizowanych. Woltyżerka, ćwiczenie białą bronią i jeszcze inne uciezkie punkta programu zakończyły tę piękną uroczystość, a ludność Rzeszowa wdzięczną jest inicjatorom, że tutaj właśnie ją urządziła.

W Rzeszowie jakiś czas ruch wojskowych był większy, bo dywizja krakowska ułanów odbyła w okolicy ćwiczenia. Obecnie się skończyły lecz zapowiedziane jest przybycie sił nowych.

Wsiadanie i wysiadanie z pociągów. Ministerstwo Komunikacji wydało zarządzenie dla brygad kunduktorskich, by ściśle przestrzegany był przepis wsiadania i wysiadania pasażerów do pociągów od strony budynków stacyjnych. Wysiadanie ze strony przeciwnej i przechodzenie przez tor, staje się powodem przejechania przez pociągi. Projektowane jest wprowadzenie kar administracyjnych za nieprawidłowe wsiadanie i wysiadanie z pociągów.

Kredyty dla rolnictwa. Ostatnio odbyło się posiedzenie Rady Banku Polskiego, która uchwaliła otworzyć dla ułatwienia spieniężenia zbiorów tegorocznych, kredyt zabezpieczony zastawem zboża. Kredyt ten w ogólnej sumie 30 mil. zł. będzie udzielany za pośrednictwem szeregu instytucyj kredytowych i oprocentowany w stosunku 9 od stu. Spłata rozłożona będzie natrzy

raty, pierwsza z nich w wysokości 30 % długu, płatną będzie po 4 miesiącach, druga 30 % po dalszych 2 miesiącach, a reszta po następnych 3 miesiącach.

Co grają kina? Kino „Wanda” wspaniały film pt. Branka potępieńców“. Akcja rozgrywa się w sercu pustyni, w zakazanym forcie potępieńców. W roli głównej: Henry George i Marja Paudler.

Kino „Muzeum” wyświetla wielki film produkcji francuskiej pt. „Lekkomyślny książe”.

Radjo № 34 ukazał się w sprzedaży. Bogato ilustrowany zeszyt zawiera cały szereg artykułów fachowych, obfity materia bieżący, sprawozdawczy i kronikarski.

Z kroniki żałobnej.

Tragiczna śmierć młodzieńczego gimnazjalisty J. Zawadzkiego, będącego również czynnym harcerzem okryła żałobą tutejsze Harcerstwo. S. p. Druh Józef Zawadzki był nader przykładnym harcerzem, odznaczał się wielką obowiązkowością, a wrodzona mu inteligencja pozwoliła mu w krótkim czasie poznać i pogłębić ideologię Związku Harcerstwa Polskiego. Dlatego też rychło wybija się na czoło swoich równieśników w Harcerstwie. Osiągnąwszy niedawno stopień organizacyjny „wywiadowcy”, potrafił jako zastępowy w I R. drużynie harcerskiej, przy II-gim gimnazjum w Rzeszowie zjednać przykładem swoim i taktem ogólną sympatię w hufcu — a miłość i przywiązanie powierzonych jego przewodnictwu w zastępie Harcerzy - Kolegów. Ponieśliśmy w Zmarłym wielką stratę, jedno bowiem szlachetne serce przestało na zawsze już bić dla idei harcerskiej, ubył nam jeoen cichy pracownik, który rokował najlepszą przyszłość. Cześć Jego pamięci!

Imieniem Komendy Hufca Męskiego w Rzeszowie składam serdeczne wyrazy żalu i współczucia tak ciężkim ciosem dotkniętym Rodzicom i Rodzeństwu Zmarłego.

Jakób Wiesiołowski „Ćwik” i p. o instruktora Męskiego Hufca Harcerskiego.

SKŁADNICA KÓŁEK ROLNICZYCH

Spółdzielnia z ogran. odpow. w Rzeszowie.

Zawiadamy tych

P. T. Członków Udziałowców

którzy nie mają dotąd pełnego udziału Zł. 25, że po myśli uchwały ostatniego Walnego Zebrania, muszą być niepełne udziały uzupełnione do końca r. 1929 pod rygorem § 6. ustęp c) 1).

Rzeszów, w sierpniu 1929

Dyrekcja Składnicy.

OGŁOSZENIE!

Na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia Spółki węgl. naftowej „Chmielnik” w Rzeszowie, ogłasza się subskrypcję dodatkową — na około 300 udziałów po 100 zł.

Pierwszeństwo w nabyciu mają dotychczasowi udziałowcy do 15 września b. r.

Nowi nabywcy mogą przed tym terminem nadsyłać zgłoszenia i zadatki — przydział reszty pozostałych udziałów nastąpi jednakże dopiero po 15 września i proporcjonalnie do ilości wolnych udziałów.

Zgłoszenia i przesyłanie pieniędzy należy skutecznie pod adresem: Zarząd Spółki „Chmielnik” Rzeszów.

Wojciech Kotarba ur. w r. 1900 w Kielnarowej unieważnia zgubiony dokument powołania do wojska wydany przez PKU. Rzeszów. 116.

WODA JÓZEFINKA Szczawnicka

tegorocznego czerpania, oraz wszystkie inne wody mineralne oryginalne

— nadeszły do —

DROGUERJI POD GWIAZDĄ

ulica 3-go Maja 5.

Rzeszów, dnia 10 sierpnia 1929.

Ucznia do praktyki

przyjmę od 1 września lub później. Warunek ukończonych VI klas gimnazjalnych. Zgłoszenia osobiste od godz. 1-szej do 2-giej w południe.

DROGUERJA pod „GWIAZDĄ” W. REGIEC.